

मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी जनहित याचिका क्र.१७५/२०१८ व इतर संलग्न याचिकांमध्ये दि.२७ जून,२०१९ रोजी दिलेल्या निर्णयानुसार सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाच्या आरक्षणाच्या तरतुदीनुसार सरळसेवा भरतीसाठी सुधारित बिंदुनामावली विहित करणेबाबत.

**महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : बीसीसी- २०१८/प्र.क्र. ५८१ ए/१६-ब**

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.
दिनांक : ०४ जुलै, २०१९

वाचा:-

१. सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६२, दिनांक ३० नोव्हेंबर, २०१८. महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम, २०१८.
२. महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती (विमुक्त जाती), भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, २००१.
३. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. बीसीसी१०९७/प्र.क्र.२/९७/१६-ब, दि. २९.३.१९९७.
४. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी २०१८/प्र.क्र.५८१ ए/२०१८ /१६-ब, दि. ५.१२.२०१८ व शासन शुध्दीपत्रक दि. १९.१२.२०१८.
५. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. १२.०२.२०१९.
६. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.बीसीसी २०१९/प्र.क्र.११८ए/२०१९/१६-ब, दि. १६.२.२०१९ व शासन शुध्दीपत्रक दि. १८.२.२०१९
७. मा.उच्च न्यायालय,मुंबई यांनी दि.२७ जून,२०१९ रोजी जनहित याचिका क्र १७५/२०१८ व इतर संलग्न याचिकांमध्ये दिलेला निर्णय
८. महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण (सुधारणा) अधिनियम २०१९ (सन २०१९ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र.७) दि.३ जुलै, २०१९

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम २०१८ (सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र. ६२) यामध्ये महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक आणि शैक्षणिकदृष्ट्या मागास (एसईबीसी) नागरिकांच्या वर्गाच्या प्रगतीसाठी राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेशाकरिता जागांच्या आरक्षणासाठी आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांच्या आणि पदांच्या आरक्षणासाठी आणि त्यांच्याशी संबंधित किंवा तदनुषंगिक बाबींची तरतूद आहे.

उक्त अधिनियमाच्या कलम ४ च्या पोट-कलम (१) च्या खंड (ख) नुसार कोणत्याही न्यायालयाचा किंवा इतर प्राधिकरणाचा कोणताही न्यायनिर्णय, हुक्मनामा किंवा आदेश यांमध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, आणि उक्त अधिनियमाच्या इतर तरतुदींना अधीन राहून, राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील सरळसेवा प्रवेशाच्या एकूण नियुक्त्यांच्या १६% (सोळा टक्के) इतक्या जागा ह्या, मराठा समाजासह सामाजिक आणि शैक्षणिकदृष्ट्या मागास (एसईबीसी) वर्गासाठी स्वतंत्रपणे राखून ठेवण्यात येतील.

जनहित याचिका क्रमांक १७५/२०१८ आणि इतर संबंधित प्रकरणे यांमध्ये, उक्त अधिनियमाच्या विधिग्राह्यतेला मा.मुंबई उच्च न्यायालयामध्ये आव्हान देण्यात आले होते. मुंबई उच्च न्यायालयाने दिनांक २७ जून २०१९ रोजी उक्त प्रकरणांतील न्यायनिर्णय दिला आहे, त्याद्वारे उक्त अधिनियमाच्या उक्त तरतूदीद्वारे विहित करण्यात आलेल्या आरक्षणाच्या प्रमाणाची मर्यादा वगळून उक्त अधिनियमाची विधिग्राह्यता कायम ठेवण्यात आली आहे.

उक्त अधिनियमाच्या उक्त तरतूदीद्वारे विहित करण्यात आलेली उपरोक्त आरक्षणाच्या प्रमाणाची बाजू विचारात घेणारा उक्त न्यायनिर्णय, राज्य शासनाने, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद १५(४), अनुच्छेद १५(५) आणि अनुच्छेद १६(४) अन्वये, त्यास समर्थकारी करण्याचा अधिकारांचा वापर करून केलेली, दोन्ही १६% (सोळा टक्के) इतकी मर्यादा निश्चित करणे कायदेशीरदृष्ट्या समर्थनीय नाही, असा निर्णय देतो. महाराष्ट्र राज्य मागासवर्ग आयोगाद्वारे निश्चित करण्यात आलेले प्रमाण/ मर्यादा ही परिमाण ठरविण्यायोग्य आधारसामग्रीवर आधारित आहे, असे मत त्यात व्यक्त केले आहे. आयोगाने उक्त प्रमाण/ मर्यादा अनुक्रमे १२% (बारा टक्के) आणि १३% (तेरा टक्के) इतकी निश्चित केली आहे. उक्त न्यायनिर्णयात असा निष्कर्ष काढण्यात आला आहे की, उक्त तरतूदीद्वारे अशा प्रकारे तरतूद करण्यात आलेले १६% (सोळा टक्के) आरक्षणाचे प्रमाण कायदेशीररित्या समर्थनीय नाही. परिणामतः मा.उच्च न्यायालयाने अशा प्रकारे तरतूद करण्यात आलेले १६% (सोळा टक्के) आरक्षण रद्दबातल करून, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद १५(४), अनुच्छेद १५(५) अन्वये १२% (बारा टक्के) हून अधिक, तसेच भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद १६(४) अन्वये १३ % (तेरा टक्के) हून अधिक आरक्षण रद्द केले आहे. त्यास अनुसरून संदर्भ क्र. ८ येथील अधिनियमान्वये सन २०१८ आरक्षण अधिनियम क्र.६२ च्या कलम ४ (१) च्या पोट कलम ख मध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे व राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील सरळसेवा प्रवेशाच्या एकूण नियुक्त्यांच्या १३% (तेरा टक्के) इतक्या जागा ह्या, मराठा समाजासह सामाजिक आणि शैक्षणिकदृष्ट्या मागास (एसईबीसी) वर्गासाठी निश्चित केल्या आहेत. त्याअनुषंगाने संदर्भाधिन क्र.४ ते ६ येथील शासन निर्णय व शासन शुद्धिपत्रकान्वये विहित

करण्यात आलेली बिंदुनामावली, एसईबीसी वर्गाच्या १३ टक्के आरक्षणासह सुधारित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :-

मा.उच्च न्यायालय,मुंबई येथे जनहित याचिका क्र.१७५/२०१८ व इतर संलग्न याचिका दाखल करण्यात आलेल्या याचिकांवर मा.उच्च न्यायालय,मुंबई यांनी दि.२७ जुन,२०१९ रोजी दिलेल्या निर्णयानुसार तसेच संदर्भाधिन क्रं. ८ येथील अधिनियमान्वये केलेल्या सुधारणेस अनुसरून, **सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग (एसईबीसी.)** (Socially and Educationally Backward Classes) (SEBC) वर्गासाठी, राज्याच्या लोकसेवांमधील शासकीय / निमशासकीय सेवेत सरळसेवा भरतीच्या पदांमध्ये १३ टक्के आरक्षण विहित करण्यात येत आहे. त्यानुसार संदर्भाधिन क्र.४ ते ६ येथील शासन निर्णय व शासन शुद्धिपत्रकान्वये अन्वये विहित करण्यात आलेली बिंदुनामावली सुधारित करण्यात येत आहे.

२. संदर्भाधीन क्रमांक १ येथील, अधिनियम प्रसिध्द झाल्याच्या दिनांकापासून, म्हणजेच दि. ३० नोव्हेंबर २०१८ या दिनांकापासून शासकीय / निमशासकीय सेवेतील सरळसेवा भरतीसंदर्भात सोबतच्या **परिशिष्ट-अ** नुसार विहित करण्यात येत असलेल्या सुधारित बिंदुनामावलीचा अवलंब करण्यात यावा.

३. सरळसेवेद्वारे करण्यात येणाऱ्या नियुक्त्यांबाबत, वरील प्रमाणे बिंदुनामावलीचा अवलंब करताना, सोबत जोडलेल्या **परिशिष्ट-ब** मध्ये नमूद करण्यात आलेल्या सूचनांचे पालन करण्यात यावे

४. सदर शासन निर्णय मा.उच्च न्यायालय,मुंबई यांनी जनहित याचिका क्र.१७५/२०१८ व इतर संलग्न याचिकांमध्ये दि.२७.६.२०१९ रोजी दिलेल्या निर्णयाच्या विरोधात मा.सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका दाखल झाल्यास त्यामधील न्यायनिर्णयाच्या निर्णयाच्या अधिन राहून निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय राज्यातील सर्व शासकीय, निमशासकीय कार्यालये, सेवामंडळे, महानगरपालिका, नगरपालिका, शैक्षणिक संस्था, स्थानिक स्वराज्य संस्था, जिल्हा परिषदा, महामंडळे, शासकीय अनुदान प्राप्त संस्था, विद्यापीठे, सहकारी संस्था, शासकीय उपक्रम व शासनाच्या अधिपत्याखालील किंवा शासनाने अनुदान दिलेली मंडळे इत्यादींना लागू राहिल. याबाबत सर्व प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या अधिनस्त असलेल्या सर्व क्षेत्रीय कार्यालयांना/आस्थापनांना योग्य ते आदेश निर्गमित करावेत.

६. सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०१९०७०४१७२४१७०२०७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(टि.वा.करपते)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
- ४) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद
- ५) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा
- ६) सर्व विधानसभा सदस्य/विधानपरिषद सदस्य व संसद सदस्य, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ७) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य.
- ८) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग,
- ९) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानसभा)
- १०) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानपरिषद)
- ११) सर्व विभागीय आयुक्त,
- १२) सर्व जिल्हाधिकारी,
- १३) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
- १४) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा, मुंबई,
- १५) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई,
- १६) प्रबंधक, लोकायुक्त आणि उपलोकायुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,
- १७) प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, नागपूर, औरंगाबाद,
- १८) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
- १९) सचिव, राज्य निवडणूक आयोग,
- २०) सचिव, राज्य माहिती आयोग,
- २१) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई,
- २२) राज्यातील सर्व महामंडळे आणि उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,
- २३) सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त,
- २४) सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका,
- २५) संचालक, समाजकल्याण, पुणे,
- २६) आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक,
- २७) संचालक, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे,
- २८) संचालक, सेवायोजन, मुंबई,
- २९) महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर,

- ३०) महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परीक्षा), मुंबई/नागपूर,
- ३१) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
- ३२) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- ३३) सर्व मंत्रालयीन विभागांच्या अधिपत्याखालील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,
- ३४) सर्व मंत्रालयीन विभाग, त्यांना विनंती करण्यात येते की, त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व विभाग प्रमुख/ कार्यालय प्रमुख यांना सदर शासन निर्णयाची प्रत,त्यांच्या स्तरावरून स्वतंत्रपणे पाठवून कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात याव्यात.
- ३५) ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन मुंबई
- ३६) सर्व मान्यता प्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य,
- ३७) निवड नस्ती, कार्यासन १६-ब.

परिशिष्ट - अ
सरळसेवा १०० बिंदूनामावली

बिंदु क्र.	प्रवर्ग	बिंदु क्र.	प्रवर्ग	बिंदु क्र.	प्रवर्ग
१	अनुसूचित जाती	३५	इतर मागास वर्ग	६९	इतर मागास वर्ग
२	अनुसूचित जमाती	३६	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	७०	खुला
३	विमुक्त जाती (अ)	३७	अनुसूचित जाती	७१	अनुसूचित जमाती
४	भटक्या जमाती (ब)	३८	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	७२	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग
५	इतर मागास वर्ग	३९	इतर मागास वर्ग	७३	अनुसूचित जाती
६	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	४०	खुला	७४	खुला
७	भटक्या जमाती (क)	४१	विमुक्त जाती (अ)	७५	इतर मागास वर्ग
८	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	४२	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	७६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक
९	इतर मागास वर्ग	४३	अनुसूचित जाती	७७	भटक्या जमाती (ड)
१०	खुला	४४	खुला	७८	खुला
११	भटक्या जमाती (ड)	४५	इतर मागास वर्ग	७९	इतर मागास वर्ग
१२	अनुसूचित जाती	४६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	८०	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग
१३	खुला	४७	भटक्या जमाती (ब)	८१	अनुसूचित जाती
१४	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	४८	खुला	८२	खुला
१५	विशेष मागास प्रवर्ग	४९	इतर मागास वर्ग	८३	विमुक्त जाती (अ)
१६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	५०	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	८४	खुला
१७	इतर मागास वर्ग	५१	अनुसूचित जाती	८५	इतर मागास वर्ग
१८	खुला	५२	खुला	८६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक
१९	इतर मागास वर्ग	५३	अनुसूचित जमाती	८७	विशेष मागास प्रवर्ग
२०	खुला	५४	खुला	८८	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग
२१	अनुसूचित जाती	५५	इतर मागास वर्ग	८९	इतर मागास वर्ग
२२	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	५६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	९०	खुला
२३	अनुसूचित जमाती	५७	भटक्या जमाती (क)	९१	अनुसूचित जाती
२४	खुला	५८	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	९२	खुला
२५	इतर मागास वर्ग	५९	इतर मागास वर्ग	९३	अनुसूचित जमाती
२६	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	६०	खुला	९४	खुला
२७	अनुसूचित जाती	६१	अनुसूचित जाती	९५	इतर मागास वर्ग
२८	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	६२	खुला	९६	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग
२९	इतर मागास वर्ग	६३	अनुसूचित जमाती	९७	अनुसूचित जाती
३०	खुला	६४	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	९८	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक
३१	भटक्या जमाती (क)	६५	इतर मागास वर्ग	९९	भटक्या जमाती (ब)/(क)
३२	खुला	६६	खुला	१००	खुला
३३	अनुसूचित जमाती	६७	अनुसूचित जाती		
३४	खुला	६८	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक		

प्रवर्गनिहाय आरक्षित बिंदु

अक्र	प्रवर्ग	आरक्षणाची टक्केवारी	बिंदु क्रमांक
१	अनुसूचित जाती	१३ %	१, १२, २१, २७, ३७, ४३, ५१, ६१, ६७, ७३, ८१, ९१, ९७
२	अनुसूचित जमाती	७ %	२, २३, ३३, ५३, ६३, ७१, ९३
३	विमुक्त जाती (अ)	३%	३, ४१, ८३,
४	भटक्या जमाती (ब)	२.५%	४, ४७
५	भटक्या जमाती (क)	३.५%	७, ३१, ५७, ९९(ब/क)
६	भटक्या जमाती (ड)	२%	११, ७७
७	विशेष मागास प्रवर्ग	२%	१५, ८७
८	इतर मागास प्रवर्ग	१९%	५, ९, १७, १९, २५, २९, ३५, ३९, ४५, ४९, ५५, ५९, ६५, ६९, ७५, ७९, ८५, ८९, ९५
९	सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग	१३%	६, १४, २२, २८, ३६, ४२, ५०, ५८, ६४, ७२, ८०, ८८, ९६
१०	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक	१०%	८, १६, २६, ३८, ४६, ५६, ६८, ७६, ८६, ९८
११	खुला	२५%	१०, १३, १८, २०, २४, ३०, ३२, ३४, ४०, ४४, ४८, ५२, ५४, ६०, ६२, ६६, ७०, ७४, ७८, ८२, ८४, ९०, ९२, ९४, १००.

परिशिष्ट - ब

बिंदुनामावलीचा वापर करण्यासंबंधीच्या सूचना.

१. सरळसेवा भरतीच्या पदांसंदर्भात राज्यातील सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास वर्ग (एसईबीसी.) करिता विहित केलेल्या १३ टक्के आरक्षणाच्या तरतुदीस अनुसरून सुधारित बिंदुनामावली तयार करताना या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या **परिशिष्ट-अ** नुसार विहित केलेली १०० बिंदुनामावली वापरण्यात यावी.
२. शासन शुध्दीपत्रक दि.१९.१२.२०१८ सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट क ऐवजी सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता येणाऱ्या १३ टक्के आरक्षणानुसार येणा-या पदांची गणना खालील तक्त्यानुसार करावी.

उदा. एखाद्या संवर्गात सरळसेवेच्या कोट्यातील मंजूर पदसंख्या १५० आहे. दि.३०.११.२०१८ पर्यंत या संवर्गात ९७ पदे कार्यरत असून ५३ पदे भरण्यासाठी उपलब्ध आहेत, असे गृहित धरल्यास त्या संवर्गाचा प्रवर्गनिहाय तपशील खालील प्रमाणे राहील-

अ क्र	तपशील	अ.जा. १३%	अ.ज. ७%	वि.जा.अ ३%	भ.ज.ब २.५%	भ.ज.क ३.५%	भ.ज.ड २%	वि.मा.प्र. २%	इ.मा.व. १९%	खुला/ अराखीव ४८%	एकूण १००%
१	मंजूर पदे	२०	११	४	४	५	३	३	२८	७२	१५०
२	भरलेली पदे	१०	६	२	३	३	२	१	१५	५५	९७
३	दि.३०.११.२०१८ रोजी भरावयाची पदे	१०	५	२	१	२	१	२	१३	१७	५३
४	दि.०१.१२.२०१८ ते दि. ३१.१२.२०१९ या कालावधीतील संभाव्य भरावयाची पदे	५	२	१	०	०	०	१	१०	१०	२९
५	एकूण भरावयाची पदे	१५	७	३	१	२	१	३	२३	२७	८२

पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाची पदे	एसईबीसी करिता पहिल्या भरती वर्षात एकूण भरावयाच्या पदांच्या १३ टक्केनुसार येणारी पदे	भरती प्रक्रियेअंती एसईबीसी वर्गाची प्रत्यक्ष भरलेली व कार्यरत पदे
८२	१०.६६ पुर्णाकात ११ पदे	११

वरिल उदाहरणात एकूण ८२ पदे भरण्यासाठी उपलब्ध आहेत.त्यावरून एसईबीसी वर्गाकरिता १३ टक्के

आरक्षणानुसार पदे निश्चित करताना खाली दिलेल्या उदाहरणानुसार कार्यवाही करावी.

भरती वर्ष-१

(दि.१.१.२०१९ ते दि.३१.१२.२०१९)

पहिल्या भरती वर्षात एसईबीसी करिता ११ पदे उपलब्ध होतील

अ क्र	तपशील	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.अ	भ.ज.ब	भ.ज.क	भ.ज.ड	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	एसईबीसी १३%	ईडब्ल्यूएस १०%	अराखीव	एकूण १००%
१	एकूण भरावयाची पदे	१५	७	३	१	२	१	३	२३	११	८	८	८२

भरती वर्ष-२

(दि.१.०१.२०२० ते दि.३१.१२.२०२०)

दुस-या भरती वर्षात भरण्यासाठी ४५ पदे उपलब्ध असल्यास एसईबीसी वर्गाच्या व ईडब्ल्यूएस करिता आरक्षणाची गणना खालीलप्रमाणे करावी-

पहिल्या भरती वर्षातील एकूण भरती केलेली पदे + दुस-या भरती वर्षातील भरावयाची पदे	एसईबीसी करिता एकूण भरती करावयाच्या पदांच्या १३ टक्केनुसार येणारी पदे	दुस-या भरती वर्षात एसईबीसी वर्गासाठी उपलब्ध पदे	भरती प्रक्रियेअंती एसईबीसी वर्गाची प्रत्यक्ष भरलेली व कार्यरत पदे
१	२	३	४
८२+४५=१२७	१२७ रिक्त पदांच्या १३ टक्के= १६.५१ पुर्णाकात १७ पदे	स्तंभ २ प्रमाणे उपलब्ध पदे - पहिल्या भरती वर्षात भरलेली व कार्यरत एसईबीसीची पदे १७-११=६	६

दुस-या भरती वर्षात एसईबीसी करिता ६ पदे उपलब्ध होतील

अ क्र	तपशील	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.अ	भ.ज.ब	भ.ज.क	भ.ज.ड	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	एसईबीसी १३%	ईडब्ल्यूएस १०%	अराखीव	एकूण १००%
१	पहिल्या भरती वर्षात भरलेली पदे	१५	७	३	१	२	१	३	२३	११	८	८	८२
२	दुस-या भरती वर्षात भरावयाची पदे	१०	५	१	०	१	०	२	११	६	५	४	४५
३	एकूण	२५	१२	४	१	३	१	५	३४	१७	१३	१२	१२७

भरती वर्ष-३

(दि.१.१.२०२१ ते दि.३१.१२.२०२१)

तिस-या भरती वर्षात भरण्यासाठी २३ पदे उपलब्ध असल्यास एसईबीसी वर्गाच्या व ईडब्ल्यूएस घटकासाठी आरक्षणाची गणना खालीलप्रमाणे करावी-

पहिल्या व दुस-या भरती वर्षातील एकूण भरती करावयाची पदे + तिस-या भरती वर्षातील रिक्त पदे	एसईबीसी करिता एकूण भरती करावयाच्या पदांच्या १६ टक्केनुसार येणारी पदे	तिस-या भरती वर्षात एसईबीसी वर्गासाठी उपलब्ध पदे	भरती प्रक्रियेअंती एसईबीसी वर्गाची प्रत्यक्ष भरलेली व कार्यरत पदे
१	२	३	४
८२+४५+२३=१५०	१५० पदांच्या १३ टक्के= १९.५ पदे पुर्णाकात २० पदे	स्तंभ २ प्रमाणे उपलब्ध पदे - मागील दोन वर्षातील एसईबीसी ची कार्यरत पदे (१ ल्या भरती वर्षातील + २ -या भरती वर्षातील कार्यरत पदे) २०-१७ =३	३

तिस-या भरती वर्षात एसईबीसी करिता ३ पदे उपलब्ध होतील

अ क्र	तपशील	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा.अ	भ.ज.ब	भ.ज.क	भ.ज.ड	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	एसईबीसी १३%	ईडब्ल्यूएस १०%	अराखीव	एकूण १००%
१	पहिल्या भरती वर्षात भरलेली पदे	१५	७	३	१	२	१	३	२३	११	८	८	८२
२	दुस-या भरती वर्षात भरावयाची पदे	१०	५	१	०	१	०	२	११	६	५	४	४५
३	तिस-या भरती वर्षात भरावयाची पदे	२	२	१	१	०	०	१	२	३	२	९	२३
४	एकूण	२७	१४	५	२	३	१	६	४६	२०	१५	२१	१५०

वरिलप्रमाणे आरक्षण गणनेची कार्यवाही जोपर्यंत सामाजिक व शैक्षणिक दृष्ट्या मागास वर्गाकरीता (एसईबीसी) संवर्गातील मंजूर पदसंख्येच्या सरळसेवेच्या कोट्याच्या १३ टक्के आरक्षणानुसार पुर्ण आरक्षित पदे म्हणजेच २० पदे उपलब्ध होत नाहीत, तोपर्यंत चालू ठेवावी. सामाजिक आणि शैक्षणिकदृष्ट्या मागास (एसईबीसी) वर्गासाठी १३ टक्के आरक्षणानुसार पुर्ण आरक्षित पदे उपलब्ध झाल्यानंतर मात्र प्रत्येक प्रवर्गनिहाय अनुज्ञेय टक्केवारीनुसार त्या-त्या प्रवर्गाची पदे भरण्यात यावीत.

- १) वरिलप्रमाणे आरक्षणाची गणना करतेवेळेस उर्वरित मागास प्रवर्गाच्या (अजा, अज, विजा-भज, विमाप्र व इमाव) आरक्षणास बाधा न आणता करावी.
- २) पद भरती केलेल्या एसईबीसी उमेदवारांची बिंदुनामावलीत बिंदु क्रमांक ६पासून नोंद प्रारंभ करून यानुसार त्यापुढे सदर वर्गासाठीच्या बिंदुवर नोंद करावी.
- ३) सुधारित बिंदुनामावली तयार करताना सध्या संवर्गातील मंजूर पदसंख्येच्या सरळसेवा कोट्यातील पदसंख्या लक्षात घेऊन आरक्षण बिंदु निश्चित करण्यात यावेत. भविष्यात संवर्ग संख्येत वाढ झाल्यास, अथवा घट झाल्यास, संबंधित वर्षाची बिंदुनामावली तयार करताना सरळसेवा कोट्यातील पदसंख्येनुसार आरक्षित बिंदुंची संख्या त्या प्रमाणात जास्त अथवा कमी करण्यात यावी.
- ४) सर्व मंत्रालयीन विभाग प्रमुखांनी, त्यांच्या अधिनस्त सर्व आस्थापनांना वरील विविध संवर्गाच्या बाबतीत यानुसार योग्य ती कार्यवाही तातडीने करण्याच्या सूचना द्याव्यात. प्रत्येक संवर्गाबाबत वरील मार्गदर्शक सूचनांनुसार केलेल्या कार्यवाहीचा आढावा घ्यावा व योग्य त्या प्रकारे कार्यवाही करण्यात आलेली आहे याची खातरजमा करण्यात यावी.
- ५) सध्या आरक्षणासंदर्भात अस्तित्वात असलेले विविध शासन आदेश वरीलप्रमाणे सुधारण्यात आले असल्याचे गृहित धरण्यात यावे.
